

Punkt 5.

Lektiehjælp og faglig fordybelse

2015-056033

Skoleforvaltningen fremsender til Skoleudvalgets orientering, status på lektiehjælp og faglig fordybelse.

Beslutning:

Til orientering.

Skoleudvalget ønsker at undersøge i hvilket omfang eleverne pålægges at lave lektier i hjemmet, og hvilke principper skolebestyrelserne har udarbejdet.

Sagsbeskrivelse

Baggrund

Da lektiehjælp og faglig fordybelse fra skoleåret 2015/2016 ophører som frivillig aktivitet, fremsendes til orientering en kort beskrivelse af lovgrundlaget, forskning på området m.m. Endvidere beskrives ledelsens rolle og ansvar, og der orienteres om, hvordan vi ønsker at dele viden om, hvordan skolernes arbejde med lektiehjælp og faglig fordybelse bliver en integreret del af skoledagen.

Lovgivning

Lektiehjælp og faglig fordybelse indgår i den længere og mere varierede skoledag. Fra skoleåret 2015/2016 ophører lektiehjælp og faglig fordybelse som frivillig aktivitet og bliver dermed en integreret del af skoledagen.

Fremover er der ikke længere krav om, at lektiehjælp og faglig fordybelse skal gives i et vist antal timer og ligge som en særskilt blok om eftermiddagen i ydertimerne. De nye regler er ved bekendtgørelse trådt i kraft den 1. august 2015.

Efter bekendtgørelsen træder de nye regler om lektiehjælp og faglig fordybelse i kraft den 1. august 2015 og får dermed virkning for hele skoleåret 2015/2016.

Den gældende paragraf om lektiehjælp og faglig fordybelse i folkeskoleloven lyder herefter:
§ 15, stk. 2: Der skal etableres lektiehjælp og faglig fordybelse inden for undervisningstiden.

Med lovændringen er ordlyden af § 15, stk. 2, ændret, så 'tilbud om' udgår. Det er fremover et krav, at lektiehjælp og faglig fordybelse indgår i undervisningstiden for alle elever. Dermed er det ikke længere frivilligt for eleverne at deltage i tilbuddet om lektiehjælp og faglig fordybelse.

Med lovændringen bortfaldt også § 15, stk. 3. Det betyder, at der ikke længere er organisatoriske krav til omfang (antal timer) og placering af tilbud (at det skal ligge som en særskilt blok om eftermiddagen i ydertimerne).

Definition

Lektiehjælp og faglig fordybelse er et element i den samlede undervisning, der skal styrke elevernes læring gennem varierede og differentierede læringsformer, der udfordrer både fagligt stærke og fagligt svage elever. Hensigten med lektiehjælp og faglig fordybelse er, at det skal understøtte elevernes læringsmål i undervisning i fagene. Der er således tale om et element, som i praksis udgør forskellige didaktiske muligheder.

Væsentligt er det, at der på skolen blandt ledelse og medarbejdere er et fælles sprog og en fælles forståelse af begreberne, men også, at eleverne er bevidstgjorte om disse faglige begreber og hensigten med dem.

Forskning herom

Forskningen viser blandt andet, at faglig fordybelse motiverer eleverne og styrker deres læring, når der eksempelvis praktiseres en anvendelsesorienteret undervisning med fokus på undersøgende og eksperimenterende arbejdsformer, der gør undervisningen mere elevaktiverende, stimulerende og interagerende.

Forskning viser også, at det kan styrke fagligheden for de fagligt dygtigste elever, når der laves særskilte indsatser for disse. Eleverne motiveres, når de udfordres til kanten og får tid, opmærksomhed og rum til at blive dygtigere og være ambitiøse.

Endvidere viser forskningen, at en grundig forberedelse af lektierne indhold er en vigtig forudsætning for at skabe sammenhæng mellem undervisningen i fagene og den lektiehjælp, skolen giver. Det er centralt, at der er et tæt samarbejde mellem skolens lærere og eventuelt andet pædagogisk personale i lektietilbuddet, så

lektiehjælpen er koblet til indholdet af undervisningen og kan tilpasses den enkelte elevs behov og faglige niveau.

Endelig viser forskningen også, at aktiviteter, som i forskellig grad adskiller sig fra, hvad der typisk foregår i undervisningen i fagene, er motiverende for elever at deltage i og øger samtidig elevernes læringsudbytte. Derudover viser erfaringer, at elevernes medindflydelse på indholdet har positiv betydning for deres motivation for deltagelse i undervisningen.

Aktuelle problemstillinger

Lektiehjælp og faglig fordybelse skal nu for alvor til at finde fodfæste i forhold til ændrede vilkår (omfang og placering). I sidste skoleår var det jo med henholdsvis to, tre og to lektioner i ydertimerne. Det har fungeret godt en del steder, men der har også været (og er stadig) en del pædagogiske og organisatoriske udfordringer i forhold til optimalt fagligt udbytte for eleverne. I flæng kan nævnes begreber som spildtid, uro, mangel på udfordringer, mangel på sammenhæng med den øvrige undervisning, mangel på mulighed for fordybelse, for få voksne, mangel på kvalificerede voksne m.m.

Indhold og organisering

Alle pædagogiske og organisatoriske overvejelser skal tage udgangspunkt i, at lektiehjælp og faglig fordybelse skal have sammenhæng med elevens aktuelle læringssituation og højne elevens faglige udbytte. Dette kan som nævnt med fordel gøres som en integreret del af undervisningen i fag og på tidspunkter, hvor det gavner eleven allermost. Det fordrer intens koordinering blandt det pædagogiske personale, der arbejder med eleverne. Og at eleverne inddrages og involveres heri.

Det kan også finde sted som faglige fordybelsesforløb, hvor eleven arbejder med et fagligt tema i et fag, der har særlig interesse og hvor eleven er fagligt dygtig, men også i fag, hvor eleven har vanskeligheder og derfor har brug for mere tid og hjælp til at nå et godt, fagligt niveau. Nogle steder organiseres det med én lektion tre gange ugen, mens det andre steder har en længere varighed af fx en hel dag hver 14. dag. Organiseringen og den tidsmæssige udstrækning tager afsæt i det indholdsmæssige formål.

Faglig fordybelse kan også foregå på temadage og i emneorienterede forløb, hvor muligheden er til stede for at samarbejde med eksterne parter såsom firmaer, institutioner, organisationer m.m. Undervisningen kan have eksperimenterende og undersøgende form eller på anden vis være anvendelsesorienteret, således eleverne eksempelvis udfordres på usædvanlig vis.

Talentforløb kan være en tredje mulighed, hvor elever med særlige evner eller interesse for et emne/fagområde går i dybden med dette. Med hjælp fra lærere eller evt. eksterne parter med særlig viden. Disse forløb kan afvikles på vidt forskellig måde og med et forskelligt tidsmæssigt omfang, men altid med udgangspunkt i læringssigtet for den enkelte elev med henblik på størst mulig faglig udfordring. Samarbejdet herom kan også involvere ungdomsuddannelser.

Fysiske lektiecafeer er nok stadig den mest udbredte organisationsform i år 2 med folkeskolereformen. Effektiviteten i pædagogisk henseende afhænger i særdeleshed af flere faktorer: Tydelige regler, rammer og forventninger, tæt sammenhæng med undervisningen, tilstrækkelig og kompetent bemanning, god kommunikation samt god feedback til eleverne.

Ledelsens centrale rolle

Ledelsens betydning for udmøntningen af denne forandrede praksis på vores skoler er helt afgørende for, at intentionerne med lektiehjælp og faglig fordybelse lykkes og giver mening. Skoleledelsen skal tydeligt rammesætte og kommunikere den nye praksis og følge op på arbejdet hermed i de enkelte team.

Det er en kerneopgave for skoleledelsen i samarbejde med det pædagogiske personale at tilrettelægge undervisningen således, at der sikres fleksible rammer for at udvikle og integrere lektiehjælp og faglig fordybelse med størst mulig inddragelse af og fagligt udbytte for den enkelte elev. Koordinering, bemanning og ressourcer er nøgleord i denne sammenhæng.

Det kræver lyst til at afprøve og udvikle nye måder, hvorpå man på den enkelte skole organiserer og tilrettelægger lektiehjælp og faglig fordybelse primært som en integreret del af undervisningen i en varieret skoledag.

Andre væsentlige opgaver for ledelsen: Løbende evaluering samt formidling af viden til personalet, kommunikation med bestyrelse, forældre og elever om skolens overvejelser og strategier. Vigtigt er det, at forældrene bliver aktive læringspartnere i deres børns skolegang.

Skolebestyrelsen

Skolebestyrelsen fastlægger blandt andet principper for undervisningens organisering og den understøttende undervisning. Dækker disse principper ikke lektiehjælp og faglig fordybelse, vil det være betydningsfuldt, at bestyrelsen aktivt tager stilling hertil og formulerer disse principper og kommunikerer dem til forældrene. Herunder principper for evalueringen af lektiehjælp og faglig fordybelse. Bestyrelsen kan også forholde sig til, hvordan forældre kan indgå som aktive læringspartnere i en længere og mere varieret skoledag.

Videndeling

Vores mange folkeskoler praktiserer lektiehjælp og faglig fordybelse på mange forskellige måder. Tilpasset den enkelte læringskontekst på de forskellige årgange. Overgangen fra en tids- og omfangsmæssigt fast struktur til de friere, fleksible former, fordrer nytænkning og afprøvning af forskellige tilgange, jævnfør ovenstående betragtninger.

Skoleforvaltningen vil i perioden fra november 2015 til juni 2016 indsamle eksempler og erfaringer på spændende og varieret praksis på vores skoler og samle disse i oversigtsform, så de kan videndeles med skolerne. Relevante og inspirerende måder at gøre tingene på vil ligeledes blive drøftet løbende i ledelsesfora og formidlet til skolerne.

Afslutningsvis vil Skoleforvaltningen på forskellige platforme, blandt andet på hjemmesiden "nogetathavedeti.dk" og i relevante medier, informere om den gode praksis og de velbegrundede og meningsfulde måder, hvorpå man på vores skoler konkret udmønter arbejdet med lektiehjælp og faglig fordybelse.

Opsummerende fokuspunkter

Lektiehjælp og faglig fordybelse bør i så høj grad som muligt integreres som en del af undervisningen og den aktuelle og relevante læringskontekst.

Lektiehjælp og faglig fordybelse tilrettelægges på en kvalificeret, varieret og differentieret måde, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs behov og således både understøtter og udfordrer elevens læring og arbejdet med at nå de nationale mål og de lokale visionsmål.

Ressourcerne på skolerne i personalemæssig henseende målrettes effektivt, så bemanningen til lektiehjælp og faglig fordybelse består af tilstrækkeligt mange kvalificerede voksne medarbejdere, der planlægger og koordinerer indhold og læringsaktiviteter i fællesskab.

Bilag:

Faglig fordybelse.docx